

L'organització de la vila d'Inca en el segle XVII. Les actes del Consell 1645-1653

Àngela Beltran Cortès

Historiadora angelabeltran6@hotmail.com

Paraules clau: Inca, actes, organització, batlle.

Resum. *En aquest treball pretenem recollir un estudi sobre l'organització de la vila d'Inca en el segle XVII a partir de la informació extreta de les actes dels consells.*

Keywords: Inca, Transactions, Organization, Mayor.

Abstract In this work we want to do a study on the organization of Inca in the 17th century based on the information extracted of the transactions of the Council.

1. INTRODUCCIÓ

Aquest treball és un estudi de les actes del Consell de la Vila des de 1645 fins a 1653. Amb ell es pot esbrinar com estava organitzada Inca, els diferents càrrecs i les persones que els ocupaven.

Per aproximar-me a l'objecte d'estudi fonamental, aquest treball s'estructurarà en una sèrie de punts importants. La metodologia que hem seguit és la de lectura de les actes del Llibre del consell des de 1645 fins a 1653, any després de la pesta. A partir d'aquesta lectura hem fet *registres* per poder detallar, de manera resumida, quins temes es tractaven en els consells i els diferents noms i càrrecs que apareixien en cada una de les actes.

A través d'aquests plànols d'anàlisi s'espera poder aportar alguna cosa al coneixement de l'organització de les viles de Mallorca en el segle XVII.

2. INTRODUCCIÓ

El que hem de detallar en primer lloc és el funcionament del Consell de la Vila d'Inca. Les actes segueixen totes una mateixa estructura, en primer lloc hi ha la fórmula inicial: *In dei nomini congregats y ajuntats en la Iglesia del*

*Hospital de esta vila de Incha los honorables...*¹ A continuació es detallen els noms dels jurats, però en primer lloc s'anomena el batlle reial, aquest varia al llarg dels anys, després s'anomenen els assistents, jurats i consellers.

Hem de tenir en compte el sistema d'elecció dels càrrecs del Consell de la Vila. A Mallorca s'anomena sac e sort, és a dir el sistema insaculatori. *El procedimiento insaculatorio conoció una gran difusión entre los municipios de la Corona de Aragon.*² Aquest sistema es basava en un procés electoral que regulava la vida local.³ Tot i així no hem de deixar de banda que es fonamentava també en la societat estamental i, per tant, era una representació basada en el poder econòmic de cada estament.⁴ La clau del sistema insaculatori radica en la possibilitat d'accés a les bosses, controlada per aquells que en inici decidien quins noms s'hi introduïen.⁵ Així, consistia en una sèrie de rodolins amb els noms dins cada bossa i un minyo de tendra edat procedint per lo nom del pare, del fill y del sperit sant⁶ feia l'extracció del rodolins.

El que podem veure és que aquest sistema presenta falles, ja que hi ha noms repetits en les bosses, un exemple és *Marti Perelló inútil per no haver begat*⁷ i també noms que no compleixen les condicions per a aquells càrrecs, com per exemple no haver esperat el temps corresponent entre un càrrec i un altre: *Joan Massanes inútil per no haver begat 3 anys sinó 2.*⁸

L'organització de la vila es divideix en tres: mà major, mà mitjana i mà menor.⁹ La mà major estava integrada per les persones més riques de la vila. En segon lloc, la mà mitjana estava formada per persones d'un sector socioeconòmic mitjà. La mà menor estava integrada pels menestrals dedicats a oficis mecànics, els petits comercials i agricultors de la població. En el cas d'Inca, per exemple, destaquen els oficis de gerrer i sabater.¹⁰

A la vila d'Inca, com a la majoria de la Part Forana, es donà un conjunt d'activitats artesanes dedicat especialment a l'abastiment de les demandes

1 Bennasar, O. V. 1989. "La peste de 1652 en Mallorca". *BSAL* 45, 239.

2 AMI. Llibre de consells 1645-1655, f 1r 2v.

3 Romá, A. A. 1992. "Autoridad real y poder local: Reflexiones en torno al desarrollo del procedimiento insaculatorio en los municipios valencianos durante la época foral moderna". *Pedralbes: revista d'història moderna* (12), 17.

4 Ídem.

5 Romá, A. A. 1992. "Autoridad real y poder local: Reflexiones en torno al desarrollo del procedimiento insaculatorio en los municipios valencianos durante la época foral moderna". *Pedralbes: revista d'història moderna* (12), 18.

6 Ídem.

AMI. Llibre de consells 1645-1655, f 1r 2v.

7 AMI. Llibre de consells, 1645-1655, f. 9v 10r.

8 AMI. Llibre de consells, 1645-1655, f. 87v 88v.

9 Es pot observar aquest fet en les diferents actes que relaten els processos d'extracció i, a més, hi ha referències que era un fet estès, com es pot comprovar a Romá, A. A. 1992. "Autoridad real y poder local: Reflexiones en torno al desarrollo del procedimiento insaculatorio en los municipios valencianos durante la época foral moderna". *Pedralbes: revista d'història moderna* (12), pàg. 17.

10 AMI. Llibre de consells, 1645-1655, f. 55v 56r. AMI. Llibre de consells, 1645-1655, f. 87v 88v.

interiors.¹¹ A tal efecte, disposaven de sastres, fusters, ferrers... Tot i que les dades que es tenen sobre ells són mínimes, cal suposar que el nivell d'inversió i producció era el bàsic. Precisament, per aquest motiu aguantaren més bé les diverses conjuntures. En contrapartida, i aquí rau la principal peculiaritat d'aquesta vila, es donà un altre tipus d'activitat, més vinculada amb mercats més enllà de la simple autarquia local.

Especialment destacats varen esser els sabaters, degut al seu grau d'especialització en un principi feien sabates per abastir la demanda de la vila, però molt prest es començaren a vendre per tot Mallorca.¹²

El conjunt d'activitats relacionades amb les manufactures tèxtils controlaven tot el procés de fabricació, fins i tot el tint que no era comú que es fes fora de Ciutat.¹³ Aquests col·lectius requerien despeses de capitalització i de manteniment molt més altes, i depenien fortament de les conjuntures econòmiques, polítiques i socials. Es trobaven, per tant, més exposats a l'adversitat. D'aquí que, d'una manera molt primerenca, intentassin agrupar-se i deslligar-se de Ciutat.¹⁴

En primer lloc, els sabaters van ser un dels primers oficis que es va diferenciar a Inca, ja hi havia unes regulacions, tot i que molt breus, dos capítols de 144,¹⁵ i pocs anys després set capítols que daten de 1458.¹⁶ Un avantatge que tenien els sabaters inquers era la facilitat per obtenir pells. Allò cert és que tot indica que la seva activitat va fructificar a partir de la segona meitat del s. XV, les primeres mostres de dinamisme i ganes de defugir del control centralitzat de Ciutat.¹⁷ Ja a principis del s. XVI, existeixen indicadors d'una crisi en el col·lectiu, provocada, en part, per la pressió dels artesans de Ciutat que, de mica en mica, anaven monopolitzant la producció i el comerç de les pells. Una via constantment considerada com a única esperança per acabar amb aquesta crisi i les dificultats era la separació definitiva del gremi de Ciutat. Aquesta no es va aconseguir fins a les darreries del s. XVII, l'any 1697, i els capítols que la feren possible es troben al Còdex 81de l'Arxiu del Regne de Mallorca.¹⁸

11 Bernat i Roca, Margalida. 1997. "Hòmens feiners i d'indústria". Els menestrals de la vila d'Inca entre els s. XIII i XV". A *IV Jornades d'Estudis Locals d'Inca*. Ajuntament d'Inca: Inca, pàg. 50.

12 Deyà Bauçà, M. J. 2004. *La manufactura a Inca durant l'Antic Règim*. Institut d'Ensenyament Secundari Pau Casesnoves. Documenta Balear: Palma de Mallorca.

13 Deyà Bauçà, M. J. 2004. *La manufactura a Inca durant l'Antic Règim*. Institut d'Ensenyament Secundari Pau Casesnoves. Documenta Balear: Palma de Mallorca.

14 Bernat i Roca, Margalida. 1997. "Hòmens feiners i d'indústria". Els menestrals de la vila d'Inca entre els s. XIII i XV". A *IV Jornades d'Estudis Locals d'Inca*. Ajuntament d'Inca: Inca.

15 Bernat i Roca, Margalida. 1997. "Hòmens feiners i d'indústria". Els menestrals de la vila d'Inca entre els s. XIII i XV". A *IV Jornades d'Estudis Locals d'Inca*. Ajuntament d'Inca: Inca.

16 Deyà Bauzá, Miguel José. 2002. "La maufactura de la piel en la Mallorca preindustrial". A Erbina, C. P. M. *Las islas del calzado: historia económica del sector en Baleares (1200-2000)*. Lleonard Muntaner Editor: Palma, pàg 140

17 Bernat i Roca, Margalida. 1997. "Hòmens feiners i d'indústria". Els menestrals de la vila d'Inca entre els s. XIII i XV". A *IV Jornades d'Estudis Locals d'Inca*. Ajuntament d'Inca: Inca.

18 Opus citatum.

El fet que Inca sigui coneguda per la ceràmica es deu, en bona part, al paper dels terrers de Mandrava que estigueren en actiu fins als anys 60 del segle XX.¹⁹

Les actes que ens donen la informació sobre l'organització de la vila d'Inca són dues cada any, les primeres de dia 6 de gener, quan s'extreien els elets de batle i les segones el mes de maig, en què es duia a terme l'extracció de la resta dels càrrecs.

a. Batle reial

“La administració real, a cuya cabeza hemos situado al *Lloctinent General*, disponia de una serie de cargos que también debían administrar justicia y mantener el orden. Entre ellos hemos de destacar el batle”.²⁰ Els batles es varen designar des dels primers moments posteriors a la conquesta. Des del segle XIII ja es documenten els de Sineu, Petra, Lluçmajor, Montuïri, Felanitx, Porreres, Bunyola... A Inca el primer batle es documenta el 1247.²¹

“Los bailes reales de las villas constituyen los órganos peculiares de la administración real inferior de Mallorca”.²² Exerceixen les seves atribucions en el districte d'una vila que es troba representada pels jurats i el Consell de la Universitat. Així doncs, els batles són òrgans locals de l'administració central amb intervenció en el govern municipal. Les seves atribucions són delegades pel governador i altres autoritats, han de publicar i executar les disposicions i mandats dels oficials superiors. Per tant, les seves funcions es podrien resumir com assistència general a l'administració.²³

Les competències dels batles no segueixen una evolució lineal. En el segle XIV hi hagué una ampliació de les seves atribucions en detriment de per exemple el verguer forà. Fou privat d'algunes competències amb els mostassafs i els capitans d'armes. Durant l'edat moderna perdé també algunes competències penals.²⁴

Inicialment els batles depenien del batle de Mallorca i eren nomenats per aquest darrer.²⁵ Pel que fa a l'extracció dels elets de batle reial, l'any 1459 els síndics forans sol·licitaren al monarca que l'elecció dels batles es dugués a terme entre tres o quatre noms extrets pel sistema d'insaculació o *sort i sach*.

Així doncs, els batles de les viles eren nomenats pel rei, o en defecte d'això pel

19 Bernat i Roca, Margalida i Serra i Barceló, Jaume. 1995. "Els gerrers d'Inca al segle XVII". A *II Jornades d'Estudis Locals d'Inca*. Ajuntament d'Inca: Inca.

20 Vidal, J. J. 1996. *El sistema de gobierno en el Reino de Mallorca: siglos XV-XVII*. Josep Juan Vidal. El Tall: Palma, pàg. 206.

21

22 Planas Rosselló, A. 1998. "Los bailes de las villas de Mallorca". *BSAL*, 54, pàg. 8.

23 Planas Rosselló, A. 1998. "Los bailes de las villas de Mallorca". *BSAL*, 54, pàg. 9.

24 Idem

25 Planas Rosselló, A. 1998. "Los bailes de las villas de Mallorca". *BSAL*, 54, pàg. 23.

lloctinent, entre tres o quatre electes extrets entre els membres de la mà major a sort en un Consell municipal.²⁶

Els batles havien de ser naturals de la vila i pertànyer a la mà major.²⁷ A més, la pragmàtica d'abreviació de plets de 1398 va establir que els batles de les viles principals, entre elles Inca, havien de disposar de cavall i armes²⁸. Les extraccions a Inca es realitzaven el 6 de gener de cada any, però en la mateixa acta no es veu quin dels candidats és l'escollit, ni tan sols en les següents. No era fins a certs mesos després que es produïa el canvi de batle en les actes.

A continuació es presenta una taula amb els diferents electes de batle de cada any, i en negreta s'indica el que es veu a les actes que és batle:

Any	Batle
1645 ²⁹	Andreu Planes
1646 ³⁰	Jaume Gual Francesc Reura Piquel Capo Joan Massanes
1647 ³¹	Francesc Reura Francesc Rubert Joan Massanes Joan Reura
1648 ³²	Andreu Planes Francesc Rubert Cristòfol Pons Francesc Reura
1649 ³³	Pere Mairata Miquel Martorel Corme Joan Massanes
1650 ³⁴	Miquel Martorel Corme Joan Massanes Francesc Reura Jaume Gual notari

26 Planas Rosselló, A. 1998. "Los bailes de las villas de Mallorca". BSAL, 54, pàg. 25.

27 Planas Rosselló, A. 1998. "Los bailes de las villas de Mallorca". BSAL, 54, pàg. 26.

28 Planas Rosselló, A. 1998. "Los bailes de las villas de Mallorca". BSAL, 54, pàg. 27.

29 La primera acta que apareix en el Llibre és la del de VIII de juliol de 1645, i ja apareix com a batle Andreu Planes.

30 AMI. Llibre de consells, 1645-1655, f. 7r.

31 AMI. Llibre de consells, 1645-1655, f. 20v 20r.

32 AMI. Llibre de consells, 1645-1655, f. 36r.

33 AMI. Llibre de consells, 1645-1655, f. 52r 53v.

34 AMI. Llibre de consells, 1645-1655, f. 63r.

Any	Batle
1651 ³⁵	Francesc Reura Joan Massanes Nicolau Marques Francesc Rubert notari
1652 ³⁶	Cristòfol Pons Miquel Capó Joan Massanes Francesc Reura
1653	Cristòfol Pons Miquel Arrom Francesc Rubert Miquel Capó

Figura 1. Portada del primer exemplar de la revista (gener 1873)

b. Jurats i consellers

Els jurats s'elegien pel mateix sistema que els batles, és a dir, pel sistema insaculatori. La diferència principal entre ambdues eleccions és que els noms que s'extreuen són els definitius. Això s'explica perquè l'accés als sacs ja estava controlat. Així, no fa falta esperar a les actes següents per saber els jurats. Els jurats s'escollien al mes de maig, concretament el diumenge abans de pentecosta.³⁷

L'elecció dels consellers es realitzava el mateix dia que la dels jurats i pel mateix mètode. El nombre de consellers podia anar variant, i estaven dividits de la mateixa manera que els jurats. El que hem de destacar és la Conselleria de la Vila. Aquesta estava permesa només en les quatre viles amb més població: Inca, Sóller, Pollença i Sineu. Les dites viles tenien dret a dos consellers cada any per al Gran i General Consell.³⁸

Les funcions dels jurats en les viles eren de govern municipal, no només de l'abastiment, la hisenda i les obres públiques, sinó de tot el que tengués a veure amb la ciutat: obres necessàries en el temple parroquial,³⁹ del proveïment de l'aigua, dels pous, dels diversos serveis municipals (carnisseria, peixateria, escrivania), de l'ensenyament, de les festes públiques, de la beneficència...⁴⁰

35 AMI. Llibre de consells, 1645-1655, f. 84v 84r.

36 AMI. Llibre de consells, 1645-1655, f. 93v.

37 Vidal, J. J. 1996. El sistema de gobierno en el Reino de Mallorca: siglos XV-XVII. Josep Juan Vidal. El Tall: Palma, pàg. 245.

38 Vidal, J. J. 1996. El sistema de gobierno en el Reino de Mallorca: siglos XV-XVII. Josep Juan Vidal. El Tall: Palma, 352.

39 AMI. Llibre de consells, 1645-1655, f. 64v.

40 Vidal, J. J. 1996. El sistema de gobierno en el Reino de Mallorca: siglos XV-XVII. Josep Juan Vidal. El Tall: Palma, 245.

Any	Juraria de mà major		Juraria de mà mitjana		Juraria de mà menor		Juraria de menestrals	
1646 ⁴¹	Joan Reura		Miquel Carbonell		Jaume Llompard		Jaume Cantallops	
1647 ⁴²	Francesc Reura apotecari		Gabriel Gual Ferriol		Miguel Costa Morro			
1648 ⁴³	Joan Massanes	Cristòfol Pons ⁴⁴	Nicolau Marquès	Joan Marques de la mostra	Guillem Bennassr Salset	Pere Fimo	Joan Perelló del Pou	Joan Guerau
1649 ⁴⁵	Pere Mairata		Nicolau Arrom		Francesc Carbonell Bosca		Joan Vilapriu sabater	
1650 ⁴⁶	Miquel Martorell Corme Francesc Reura inútil per no haver begat 3 anys sinó 2 Cristòfol Pons		Miquel Cantallops		Pere Simo		Bartomeu Arrom	
1651 ⁴⁷	Joan Massanes inútil per no haver begat 3 anys sinó 2 Jeroni Vicens		Jaume Cantallops.		Joan Mairata de Joan		Bernat Arrom	
1652 ⁴⁸	Nicolau Marquès		Andreu Massip		Joan Mulet		Bartomeu Nadal paraire	
1653 ⁴⁹	Cristòfol Pons		Mateu Martorell		Bartomeu Gil		Rafel Llobera	

41 AMI. Llibre de consells, 1645-1655, f. 9v 10r.

42 AMI. Llibre de consells, 1645-1655, f. 25v 27v.

43 AMI. Llibre de consells, 1645-1655, f. 42v 44r.

44 XXX de maig de 1648. A causa de la nova habilitatio del senyor virrei el comte de Montoro del 23.de maig es procedeix a realitzar de nou l'extracció dels càrrecs de la vila. AMI. Llibre de consells, 1645-1655, f. 45v 46r.

45 AMI. Llibre de consells, 1645-1655, f. 55v 56r.

46 AMI. Llibre de consells, 1645-1655, f. 67v 69v.

47 AMI. Llibre de consells, 1645-1655, f. 87v 88v.

48 AMI. Llibre de consells, 1645-1655, f. 95r 96v.

49 AMI. Llibre de consells, 1645-1655, f. 108v 109v.l.

Any	Conselleria de mà major		Conselleria de mà mitjana		Conselleria de mà menor		Conselleria de mà menestrals	
1646 ⁵⁰	Joan Roure Nicolau Marques Francesc Rubert, notari Joan Llopard Guillem Gil Jaume Gual notari Jaume Nicolau - útil		Jaume Llopard Sebastià Caimari Pere Pere Balle Marti Perelló inútil per no haver begat Miquel Morro Joan Antoni Pere Fiol Pere Figuerola Marti Oliver Joan Mairata		Joan EstranyGari Bartomeu Arrom Sebastià Plames Joan Llopard Francisco Campaner Rafel Planas		Gabriel Font Fuster Mateu Ferragut inútil per no haver begat Andreu Planas Gabriel Rubert Miquel Arrom sombreter Antoni Mestra Joan Campins inútil per no haver begat Joan Rayo Angil Guillem Oluir	
1647 ⁵¹	Pere Mairata Antoni Gali Gabriel Fosseis Gali Gabriel Gual Ferriol Andreu Planes Magi Carbonell		Antoni Pujades Maseta Jaume Vilapriu Jaume Cantallops Portal Joan Fabregues Pere Figuerola de Bernat Joan Bernasser		Bernat Arrom Llorenç Amer Pere Ramis Joan Rubert Agla Antoni Llobera Parronio Joan Ramis del Cantó		Mateu Ferragut Bartomeu Nadal Bernat Macip Mateu Genestra Gabriel Azina Joan Campins	
1648 ⁵²	Francesc Reura Apotecari Miquel Mulet Joan Marques de la Mostra Miquel Martorell Corme Miquel Cantallops Joan Massanes	Bartomeu Ferrer Nadal Rosselló Francesc Macip i Vich Miquel Cantallops Francesc Reura Apotecari ⁵³	Miquel Planes Guillem Campins Bernat Deneis Joan Assones. Miquel Morro Cosea.	Miquel Planas Joan Mairata Joan Guerau de Pere Guillem Carbonell Bosca Pere Fiol Ramon Martorell	Joan Domenech Joan Ramis del Mercat Antoni RamiS Gabriel Fabet Bartomeu Ferrer Rabasseta Joan Morro	Joan Morro Costa Bartomeu Ferrer Rabasseta Joan Morro Miquel Llobera Gabriel Sabet Joan Ramis del mercat	Guillem Martorell Andreu Parias Andreu Garriga Bartomeu Ballester Antoni Beltran Gabriel Font inútil per ser mort	Bartomeu Ballester Francesc Garriga Jaume Xanxo Andreu Pericas Rafel Prats
1649 ⁵⁴	Esteve Bibiloni Andreu Macip Francesc Rubert notari Gabriel Valles Guillem Duran Pere Mairata		Joan Mulet de Miquel Pere Fiol d'Antoni Jaume Planes Joan Llopard Catiu Joan Mulet Pere Femo		Miquel Llobera Cristòfol Melis Joan Perelló Miquel Ramis Jaume Reura Joan Morro Costa		Antoni Mestre gerrer Sebastià Pieres Pere Fiol gerrer Joan Rayo Joan Buir Guillem Bertran	

50 AMI. Llibre de consells, 1645-1655, f. 9v 10r.

51 AMI. Llibre de consells, 1645-1655, f. 25v 27v.

52 AMI. Llibre de consells, 1645-1655, f. 42v 44r.

53 XXX de maig de 1648. A causa de la nova habilitació del senyor virrei el comte de Montoro del 23 de maig es procedeix a realitzar de nou l'extracció dels càrrecs de la vila. AMI. Llibre de Consells, 1645-1655, f. 45v 46r.

54 5AMI. Llibre de consells, 1645-1655, f. 55v 56r.

Any	Conselleria de mà major	Conselleria de mà mitjana	Conselleria de mà menor	Conselleria de mà menestrals
1650 ⁵⁵	Guillem Bernasser. Cristòfol Pons Jaume Gual, notari Jaume Llompart Miquel Francesc Macip Pere Rosselló	Miquel Planes inútil per no haver begat Bartomeu Ferrer Rabasseta inútil per no haver begat Joan Bernasser Joan Fabregues Pere Balle Francesc Carbonell Miquel Morro Costa inútil per no haver begat Ramon Martorell inútil per no haver begat. Guillem Campins Jaume Vilapriu	Lorenç Ramis Mateu Far Bartomeu Arrom Bernat Arrom inútil per ser germà del dadalt Joan Garau de na Llobera Joan Ramis del mercat inútil per no haverbegat. Joan Figuerola Miquel Ramis del Born	Bartomeu Nadal Bartomeu Ballester inútil per no haverbegat Antoni Beltran inútil per no haver begat Tomas Marques Bartomeu Llompart Mateu Genestra Andreu Pericas inútil per no haver begat Pere Prats Gabriel Alsinà
1651 ⁵⁶	Matgi Carbonell. Nadal Rosselló Miquel Arrom Jaume Cantallops Jeroni Vicens Joan Massanes	Miquel Morro Martí Oliver Pere Balle Jaume Llompart Bartomeu Gil Sebastià Caimari	Bartomeu Genestra Antoni Fontvila Antoni Domenech Guillem Sabet Bartomeu Ferrer Rabasseta Pere Planes	Jaume Carrio paraire Mateu Ferragut Joan Campins Pere pieres gerrer Andreu Pericas gerrer Antoni Beltran sabater
1652 ⁵⁷	Pere Perelló apotecari inútil per no haver begat Joan Mairata de Jaume Guillem Sorei Bartomeu Ferrer Miquel Cantallops Nicolau Marqués Guillem Duran	Ramon Martorell Joan Mulet Antoni Pujades Jaume Llompart Jaume Carrio	Miquel Bernasser Antoni Fontvila Joan Vilapriu Joan Ramis Guillem Bernasser Joan Pujades	Jaume Carrio paraire Antoni gerrer Joan Campins Pere Pieres gerrer Andreu Pericas gerrer Josep Beltran Fuster
1653 ⁵⁸	Guillem Bernasser Guillem Reura Francesc Rubert Francesc Reura Esteva Bibiloni Bartomeu Ferrer	Jaume Vilapriu Sebastià Mairata Pere Balle Llorens Ramis Joan Domenech	Antoni Morro Pere Planes Antoni de Gil Pere Perelló Mateu Gili Joan Bernasser	Bartomeu Bordils Guillem Beltran Francesc Planes Joan Morro sabater Guillem Alsinas Pere Joan Fornes

55 AMI. Llibre de consells, 1645-1655, f. 67v 69v.

56 AMI. Llibre de consells, 1645-1655, f. 87v 88v.

57 AMI. Llibre de consells, 1645-1655, f. 95r 96v

58 AMI. Llibre de consells, 1645-1655, f. 108v 109v.l.

Any	Conselleria de la ciutat	
1646 ⁵⁹	Francesc Reura apotecari – útil Jaume Gual Notari	
1647 ⁶⁰	Antoni Planes – útil	
1648 ⁶¹	Francesc Rubert Notari Gabriel Sossies	Cristòfol Pons Joan Massanes
1649 ⁶²	Francesc Rubert notari inútil per no haver begat Cristòfol Pons Joan Massanes	
1650 ⁶³	Francesc Reura Apotecari Pere Mairata	
1651 ⁶⁴	Joan Massanes inútil per no haver begat Francesc Reura Apotecari Inútil per no haver vegat Miquel Arrom Miquel Capoqueto	
1652 ⁶⁵	Francesc Reura Apotecari Inútil per no haver vegat Nicolau Marqués Cristòfol Pons	
1653 ⁶⁶	Guillem Reura Francesc Reura	

c. Mostassaf

L'elecció del mostassaf estava lligada a les mateixes condicions que la del batle, és a dir, s'extreien una sèrie de noms, però no es veu en la mateixa acta quin és el nom definitiu, ja que l'escollia el lloctinent.

Les funcions del mostassaf eren: vigilància dels mercats municipals, inspecció de les mesures i control dels preus... Totes les viles de Mallorca tenien un mostassaf⁶⁶. No podem saber la llista dels elets tots els anys ni qui va ser el escollit, però s'han extret una sèrie d'anys de les actes.

59 AMI. Llibre de consells, 1645-1655, f. 9v 10r.

60 AMI. Llibre de consells, 1645-1655, f. 25v 27v.

61 AMI. Llibre de consells, 1645-1655, f. 42v 44r.

62 AMI. Llibre de consells, 1645-1655, f. 55v 56r.

63 AMI. Llibre de consells, 1645-1655, f. 67v 69v.

64 AMI. Llibre de consells, 1645-1655, f. 87v 88v

65 AMI. Llibre de consells, 1645-1655, f. 95r 96v.

66 AMI. Llibre de consells, 1645-1655, f. 108v 109v.l.

El primer mostassaf del qual es tenen notícies a Inca és Jaume Gual al 1645.⁶⁷ Les pròximes aparicions d'aquest càrrec són en les extraccions de 1647 i 1648, i són respectivament:

Elets de mostassaf⁶⁸

Joan Marques de la Mostra – útil.

Joan Llompard de Miquel – útil.

Joan Mairata del Caminar – útil.

Gabriel Fossis Gali – útil.

Elects de mostassaf⁶⁹

Pere Mairata – útil.

Joan Anones – útil.

Nicolau Marques inútil per ser jurat

Joan Marques – útil.

Miquel Mulet – útil.

d. Altres oficis:

- Botiguer

El botiguer era la persona encarregada d'administrar la botiga de la vila, on es guardava el blat i l'ordi.⁷⁰ Hi ha diverses actes que parlen del botiguer i dels seus servicis a Inca. Només coneixem el nom d'un: Cristòfol Pons.⁷¹

3. CONCLUSIONS

En conclusió hem d'assenyalar la importància de l'estudi dels documents per conèixer la realitat del segle XVII. Podem veure com a Inca estaven presents tots els càrrecs, encara que alguns anys no sabem qui són, un exemple n'és el botiguer, del qual només sabem un nom.

67 Vidal, J. J. 1996. El sistema de gobierno en el Reino de Mallorca: siglos XV-XVII. Josep Juan Vidal. El Tall: Palma, pàg. 212.

68 AMI. Llibre de consells, 1645-1655, f. 25v 27v

69 AMI. Llibre de consells, 1645-1655, f. 42v 44r.

70 Rosselló Vaquer, R. R., & Pons, A. L. 1982. *Història de Campanet*. Ajuntament de Campanet: Mallorca.

71 AMI. Llibre de consells, 1645-1655, f. 40v.

4. BIBLIOGRAFIA

Bennasar, O. V. 1989. "La peste de 1652 en Mallorca". *BSAL* 45, 233-247.

Bernat i Roca, Margalida. 1997. "'Hòmens feiners i d'indústria'. Els menestrals de la vila d'Inca entre els s. XIII i XV". A *IV Jornades d'estudis Locals d'Inca. Ajuntament d'Inca: Inca*.

Deyà Bauçà, M. J. 2004. *La manufactura a Inca durant l'Antic Règim*. Institut d'Ensenyament Secundari Pau Casesnoves. Documenta Balear: Palma de Mallorca.

Planas Rosselló, A. 1998. "Los bailes de las villas de Mallorca". *BSAL*, 54.

Romá, A. A. 1992. "Autoridad real y poder local: Reflexiones en torno al desarrollo del procedimiento insaculatorio en los municipios valencianos durante la época foral moderna". *Pedralbes: revista d'història moderna* (12), 17.

Vidal, J. J. 1996. *El sistema de gobierno en el Reino de Mallorca: siglos XV-XVII*. Josep Juan Vidal. El Tall: Palma.